

Kód a názov kurzu: A-moFI-001 DEJINY FILOZOFIE 20. STOROČIA

Šk. rok: 2021/2022 – Zimný semester **Kredity / hodiny:** 5 / 2P + 1S

Vyučujúci: prof. Michal Chabada, PhD., Mgr. Róbert Maco, PhD.

Cieľ predmetu: Osvojiť si základné poznatky o hlavných prúdoch filozofie 20. storočia, o ich predstaviteľoch, učeniach, kľúčových pojmoch a problémoch formou prednášok ako aj prostredníctvom interpretácie a analýzy reprezentatívnych textov.

Podmienky na udelenie kreditov: účasť na hodinách (max. 3 absencie), prezentácia a absolvovanie záverečného testu v rámci textového seminára, úspešne absolvovaná záverečná ústna skúška.

(1) Záverečná ústna skúška (v skúškovom období)

- Odpoveď na jednu z otázok spomedzi odprednášaných tém

(2) Hodnotenie z textového seminára

- Hodnotenie prezentácie (krátky úvodný referát k textu – 10-15 minút)
- Záverečný test zo všetkých textov prebraných počas semestra (v poslednom týždni výučbovej časti)

Celková známka za predmet vznikne spojením hodnotení (1) a (2) v pomere 50% / 50%.

ZOZNAM POVINNÝCH TEXTOV K TEXTOVÉMU SEMINÁRU:

HEIDEGGER, M. (1927): *Bytí a čas*. Praha 1996. (§1-3, § 46-53).

SARTRE, J. P. (1946): *Existencialismus je humanismus*. Praha: Vyšehrad 2004, s. 9-50.

JAMES, W. (1907): Pragmatistická koncepcia pravdy. In: *Pragmatizmus* (ed. E. Višňovský, V. Mihina), Bratislava, Iris 1998, s. 238-253.

WITTGENSTEIN, L. (1922): *Tractatus logico-philosophicus*. Bratislava 2003, s. 29-45, 73-75, 165-173.

Tractatus logico-philosophicus. Praha 2007, s. 8-19, 32-34, 79-83.

CARNAP, R. (1931): Prekonání metafyziky logickou analýzou jazyka. In: *FILOSOFICKÝ ČASOPIS Ročník XXXIX., 1991, číslo 4*.

HORKHEIMER, M. (1937): Tradiční a kritická teorie. In: *Aluze*, 4, 2001, 1.

FOUCAULT, M. (1966): *Slová a veci*. Bratislava: Kalligram 2000, s. 7-16, 351-392.

LYOTARD, J.-F. (1979): Postmoderní situace. In: *O postmodernismu*. Praha 1993, s. 97-118.

STRUČNÝ OBSAH PREDMETU :

1. Pojem filozofie v 20. storočí. Hlavné témy, problémové okruhy a členenie filozofie 20. storočia.
2. Charles Sanders Peirce, William James, John Dewey a počiatky pragmatizmu
3. Edmund Husserl a fenomenologická filozofia.
4. Jean Paul Sartre a francúzsky existencializmus
5. Martin Heidegger a jeho filozofia bytia.
6. Gottlob Frege, Bertrand Russell, George Edward Moore a počiatky analytickej filozofie.
7. Ludwig Wittgenstein a filozofia prirodzeného jazyka (*ordinary language philosophy*).

8. Rudolf Carnap, Moritz Schlick a logický empirizmus/pozitivismus (Viedenský krúžok).
9. Max Horkheimer a kritická teória Frankfurtskej školy.
10. Michel Foucault a francúzska (post)štrukturalistická filozofia.
11. Jean François Lyotard a postmoderná filozofia.
12. W. V. O. Quine a postanalytická filozofia.

HLAVNÁ SEKUNDÁRNA LITERATÚRA :

- PEREGRIN, J.** : *KAPITOLY Z ANALYTICKE FIOLOSOFIE*. PRAHA 2005.
- HOLZHEY, H - RÖD, W.** : *FIOLOSOFIE 19. A 20. STOLETÍ II*. PRAHA 2006.
- THURNHER, R. – RÖD, W. – SCHMIDING, H.** : *FIOLOSOFIE 19. A 20. STOLETÍ III*. PRAHA 2009.
- DESCOMBES, V.** : *STEJNÉ A JINÉ. 45 LET FRANCOUZSKÉ FIOLOSOFIE (1933 – 1978)*. PRAHA 1995.
- PETŘÍČEK, M.** : *ÚVOD DO (SOUČASNÉ) FIOLOSOFIE*. PRAHA 1997.

Ďalšie odporúčané sekundárne diela v slovenčine, češtine a angličtine:

- Bernet, R. – Kern, I. – Marbach, E.** : *Úvod do myšlení Edmunda Husserla*. Praha 2005.
- Fiala, J.** : *Analytická filosofie – úvod*. Praha 2006².
- Frank, M.** : *Co je neostrukturalismus?* Praha 2000.
- Grentz, S. J.** : *Úvod do postmodernismu*. Praha 1997.
- Grondin, J.** : *Úvod do hermeneutiky*. Praha 1997.
- Hauer, T.** : *S/krze postmoderní teorie*. Praha 2002.
- Horyna, B.** : *Filosofie posledních let před koncem filosofie*. Praha 1998.
- Hroch, J.** : *Filozofická hermeneutika v dějinách a současnosti*. Brno 1997.
- Janke, W.** : *Filosofie existence*. Praha 1994.
- Landgrebe, L.** : *Filosofie přítomnosti*. Praha 1968.
- Patočka, J.** : *Úvod do fenomenologické filosofie*. Praha 1993.
- Peregrin, J.** : *Úvod do analytické filosofie*. Praha 1992.
- Riška, A.** : *Americká filozofia*. Bratislava 1996.
- Višňovský, E.** : *Štúdie o pragmatizme a neopragmatizme*. Bratislava 2009.
- Višňovský, E.** : *Nové štúdie o pragmatizme a neopragmatizme*. Bratislava 2014.
- Welsch, W.** : *Naše postmoderní moderna*. Praha 1994.
- Kenny, A.** : *Philosophy in the Modern World*. OUP Oxford, 2008.
- Gutting, G.** : *French Philosophy in the Twentieth Century*. Cambridge University Press 2001.
- Schrift, A. D.** (ed.) : *The History of Continental Philosophy*. The University of Chicago Press 2010.
- Moran, D.** (ed.) : *The Routledge Companion to Twentieth Century Philosophy*. Routledge 2008.
- Frank, M.** : *What is Neostructuralism?* The University of Minnesota Press 1989.

Encyklopédie, zborníky, antológie:

Stanford Encyclopedia of Philosophy (prístupné online)
Internet Encyclopedia of Philosophy (prístupné online)

Encyclopedia of Philosophy (ed. Donald M. Borchert): Macmillan Reference USA, 2005.
Routledge Encyclopedia of Philosophy (ed. Edward Craig): Routledge 1998.

Za zrkadlom moderny (zborník). Bratislava 1991.
Filozofia prirodzeného jazyka (zborník). Bratislava 1992.
Antológia z diel filozofov: Logický empirizmus a filozofia prírodných vied. Bratislava 1968.

Antológia z diel filozofov: Pragmatizmus, realizmus, fenomenológia, existencializmus. Bratislava 1969.
Fiala, J. (ed.): *Analytická filosofie – prví čítanka*. Praha 2006.
Fiala, J. (ed.): *Analytická filosofie – druhá čítanka*. Praha 2000.
Fiala, J. (ed.): *Analytická filosofie – tretí čítanka*. Praha 2003.

Odporúčaná primárna literatúra :

- Husserl, E.:** *Karteziánske meditácie*. Praha 1993. (s. 7 – 29)
- Husserl, E.:** *Krize evropských vied a transcendentálna fenomenológia*. Praha 1996. (s. 25 – 81)
- Heidegger, M.:** „Co je to – filosofie?“ In: *Básnický bydlí člověk*. Praha 1993.
- Sartre J. P. :** *Bytí a nicota*. Praha 2006.
- Jaspers, K.:** *Malá škola filozofického myslenia*. 2002. (s. 17 – 55)
- Gadamer, H.-G.:** „Řeč a rozumění“ (1970). In: *Člověk a řeč*. Praha 1999.
- Cassirer, E.:** *Esej o člověku*. Bratislava 1979. (s. 75 – 129)
- Frege, G.:** „Myšlienka“. In: *Organon* 3 (1996), s. 262 – 281.
- Russell, B.:** *Filozofia logického atomizmu*. Bratislava 2004. (s. 11 – 44; s. 78 – 112)
- Russell, B.:** *Problémy filozofie*. Bratislava 1992. (s. 1 – 36)
- Russell, B.:** *Logika, veda, filozofie, spoločnosť* (výber z Russellových článkov). Praha 1993.
- Carnap, R.:** „Empirizmus, sémantika a ontológia“. In: *Antológia z diel filozofov*, zv. IX.
- Carnap, R.:** „Filozofia a logická syntax“. In: *Antológia z diel filozofov*, zv. IX, Bratislava 1968.
- Wittgenstein, L.:** „Prednáška o etice“. In: *ORGANON*, 2005/1, s. 72 – 79.
- Wittgenstein, L.:** *Filozofické skúmania*. Bratislava 1979.
- Wittgenstein, L.:** *Modrá a Hnedá kniha*. Bratislava 2003.
- Austin, J. L. :** *Jak udělat něco slovy*. Praha 2000. (s. 19 – 63)
- Ryle, G.:** „Systematicky zavádějící výrazy“. In: *Filozofia prirodzeného jazyka* (ed. M. Oravcová).
- Strawson, P. F. :** *Analýza a metafyzika*. Bratislava 2001. (s. 11 – 43)
- Quine, W. V.:** „Dve dogmy empirizmu“. In: *FILozOFIA* 47, 1992, č. 8, s. 485 – 499.
- Davidson, D.:** „K vlastnej myšlienke pojmovej schémy“. In: *Čin, myseľ, jazyk*. Bratislava 1997.
- Habermas, J.:** „Filozofia ako miestodržiteľ a interpret“. In: *Za zrkadlom moderny*. Bratislava 1991.
- Rorty, R. :** „Veda ako solidarita“. In: *Za zrkadlom moderny*, Bratislava 1991.
- Foucault, M. :** „Co je autor?“ In: *Diskurs, autor, genealogie*. Praha 1994. Bratislava 1992.
- Foucault, M.:** *Slová a veci*. Bratislava 2000.
- Derrida, J.:** „Struktura, znak a hra v diskursu vied o člověku“. In: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava 1993.
- Derrida, J. :** *Násilí a metafyzika*. Praha 2002.
- Peirce, Ch. S.** (1905): *Základy pragmatizmu*. In: *Pragmatizmus* (ed. E. Višňovský, V. Mihina), Bratislava, Iris 1998, s. 114-130.
- Fromm, E.** (1976): *Mít nebo být*. Praha: Naše vojsko 1992, s. 9-29.
- Camus, A.** (1942): *Mýtus o Sisyfovi*. Praha : Svoboda 1995, s. 14-44.
- Ayer, A. J.** (1934): „Důkaz nemožnosti metafyziky“. In: *Logický pozitivismus*. Bratislava 2006, s. 487-496.
- Lévi-Strauss, C.** (1962): *Myšlení přírodních národů*. Liberec: Dauphins 1996, s. 297-307.